МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені А.С. МАКАРЕНКА

Методичні рекомендації щодо організації навчального процесу за спеціальністю 8.000005 „Педагогіка вищої школи”

Суми
СумДПУ імені А.С. Макаренка
2004

УДК 378.14(075.8)
ББК 74.580. 26я73
М 54

Схвалено навчально-методичною радою Сумського державного педагогічного університету ім. А.С. Макаренка

Рецензенти:

Цикін В.О. – доктор філософських наук, професор;

Лазарєв М.О. – кандидат педагогічних наук, професор

М 54 **Методичні рекомендації щодо організації навчального процесу за спеціальністю 8.000005 „Педагогіка вищої школи”/** Автори-упорядники В.Ф. Живодьор, О.Г. Козлова. – Суми: СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2003. – 36 с.

У методичних рекомендаціях відповідно до програми підготовки магістрів за спеціальністю “Педагогіка вищої школи” (8.000005), сучасних вимог Міністерства освіти і науки України до здобуття другої вищої освіти подано методичні поради і практичні рекомендації щодо підготовки, оформлення та захисту магістерських робіт.

Розраховано на викладачів, студентів та слухачів магістратури.

УДК 378.14(075.8)
ББК 74.580. 26я73

ЗМІСТ

Вступ 4

1. Навчальний план за спеціальністю “Педагогіка вищої школи” (8.000005). 5

2. Положення про магістерську роботу. 9

3. Вибір теми та її затвердження 16

4. Структура магістерської роботи. 17

5. Основні вимоги до оформлення магістерської роботи. 19

Додаток 1. Орієнтовна тематика магістерських робіт за спеціальністю 8.000005 “Педагогіка вищої школи” 21

Додаток 2. Індивідуальний план виконання магістерської роботи. 24

Додаток 3. Зразок титульного листа магістерської роботи. 25

Додаток 4. Зразок “змісту” магістерської роботи. 26

Додаток 5. Зразок реферату магістерської роботи 27

Додаток 6. Рекомендації щодо проходження процедури публічного захисту магістерської роботи. 28

Додаток 7. Орієнтовна схема відгуку наукового керівника магістерської роботи. 29

Додаток 8. Орієнтовна схема рецензії на магістерську роботу 30

Додаток 9. Приклади посилань на джерела інформації. 31

Додаток 10. Зразок оформлення таблиць і рисунків. 32

Додаток 11. Адреси бібліотек України 33

Додаток 12. Використання інформаційних технологій при опрацюванні наукової літератури 34

Література 35

ВСТУП

У ст. 8, п. 4 Закону України “Про вищу освіту” вказано, що „магістр – освітньо-кваліфікаційний рівень вищої освіти особи, яка на основі освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра здобула повну вищу освіту, спеціальні уміння та знання, достатні для виконання професійних завдань та обов’язків (робіт) інноваційного характеру певної професійної діяльності, що передбачені для первинних посад у певному виді економічної діяльності. Підготовка фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня магістра може здійснюватися на основі освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста”.

Отже, підготовка магістрів за спеціальністю 8.000005 „Педагогіка вищої школи” передбачає поряд з оволодінням професійними особливостями діяльності викладача вищої школи, освоєння ними методологічних підходів до здійснення наукових досліджень, що описують сутність явищ і процесів вищої освіти.

Запропоновані методичні рекомендації передбачають розкриття деяких питань проведення досліджень в галузі педагогіки вищої школи та містять вимоги щодо підготовки, написання та захисту магістерської роботи.

Представлений матеріал адресовано викладачам, студентам та магістрам, які зацікавлені у підготовці фахівців за спеціальністю „Педагогіка вищої школи”.

2. ПОЛОЖЕННЯ ПРО МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ

1. Загальні положення

1.1. Магістерська робота виконується на завершальному етапі навчання студента за освітньо-професійною програмою підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня “магістр” на базі освітньо-кваліфікаційних рівнів “бакалавр” або “спеціаліст”.

1.2. Магістерська робота є кваліфікаційною науково-практичною працею, виконаною студентом-магістрантом, яка має містити науково обґрунтовані теоретичні або експериментальні результати та наукові положення і свідчити про спроможність магістранта самостійно проводити наукові дослідження в обраній галузі знань.

1.3. Виконання магістерської роботи у педагогічному університеті має за мету:

- усвідомлене, поглиблене науково-практичне вивчення визначеної проблеми, пов’язаної з майбутнім напрямком професійної та наукової діяльності;

- розвиток навичок самостійної наукової діяльності, якою передбачено вміння аналізувати науково-методичну та спеціальну літературу, вибирати відповідні методи дослідження, систематизувати та узагальнювати отримані теоретичні або експериментальні дані та на їх основі розробляти або експериментально перевіряти науково-педагогічні методики або теоретичної моделі, а також робити власні висновки;

- визначення рівня знань та ерудиції магістранта, ступеня його підготовленості до проведення самостійної наукової діяльності в умовах вищих закладів освіти, науково-дослідних інститутів, наукових лабораторій тощо.

1.4. Узагальнені в магістерській роботі результати проведення її автором досліджень повинні відповідати одній із таких вимог:

- отримання таких науково обґрунтованих спостережень і висновків, які мають теоретичне або практичне значення, аргументовано вирішують певне конкретне наукове завдання;

- отримання нових науково обґрунтованих теоретичних або експериментальних результатів, які є важливими для певної галузі науки.

1.5. Текст магістерської роботи компонується за загальноприйнятими вимогами:

- вступ (обґрунтування актуальності теми дослідження, постановка мети та визначення завдань дослідження, вибір методів дослідження, об'єкту та предмету, формулювання наукової новизни, практичного та теоретичного значення роботи, характеристика особистого внеску автора);

- критичний огляд науково-методичної та спеціальної літератури та стану проблеми, що досліджується;

- результати досліджень, проведених магістрантом, їх аналіз та співставлення з раніше відомими фактами даного напрямку дослідження;

- висновки, що базуються на результатах дослідження магістранта, пропозиції щодо їх використання і впровадження у практику наукових досліджень;

- список використаних джерел, який повинен містити ті наукові, методичні роботи, інструктивні матеріали, які були використані магістрантом при виконанні роботи;

- додатки до магістерської роботи - частина основного тексту, яка має додаткове (як правило, довідкове) значення, але є необхідною для більш повного висвітлення теми. За формою це може бути текст, таблиці, рисунки, графіки, анкети, протоколи і т. ін.

1.6. Керівник підготовки магістра призначається ректором університету за поданням декана факультету або завідувача кафедри з числа провідних спеціалістів у певній галузі знань. У випадках виконання індивідуальних

планів підготовки магістрів на стику галузей наук допускається призначення крім наукового керівника одного чи більше консультантів.

1.7. Для рецензування магістерських робіт призначається один рецензент. Рецензентами можуть бути викладачі кафедр факультету або інших кафедр університету, які мають науковий ступінь або вчене звання. До рецензування магістерських робіт можуть залучатися також працівники інших навчальних закладів або наукових установ. Рецензентові планується 4 години навчального навантаження на поточний навчальний рік за кожну прорецензовану роботу. Рецензенти, які працюють в інших установах, отримують погодинну оплату згідно з діючими тарифами із розрахунку 4 години за кожну прорецензовану роботу.

1.8. Магістерська робота подається до захисту у комп'ютерному або машинописному варіанті загальним обсягом не менше 120 друкованих сторінок основного тексту для спеціальностей гуманітарного профілю, та 80-100 друкованих сторінок основного тексту для спеціальностей природничо-географічних та фізико-математичних профілів (в середньому 29-30 рядків на сторінку, інтервалом 1,5, шрифт-14).

1.9. Результати досліджень, виконаних авторами магістерських робіт, можуть використовуватися в навчальному процесі та науковій роботі з обов'язковим дотриманням авторського права.

1.10. Під час навчання особи, які навчаються за програмою магістра, мають право складати кандидатські іспити за умови вступу до магістратури з дипломом "спеціаліста".

2. Обов'язки виконавця, наукового керівника та рецензента магістерської роботи

2.1. **Студент-виконавець** магістерської роботи зобов'язаний:

- у десятиденний термін після затвердження теми дослідження та наукового керівника погодити із останнім індивідуальний план виконання магістерської роботи з зазначенням графіку завершення її основних етапів;

- дотримуватись індивідуального плану;

- самостійно опрацювати та систематизувати бібліографічні джерела з досліджуваної проблематики;

- організувати та виконати дослідницьку частину роботи;

- при написанні роботи чітко дотримуватись авторського права, коректно оформляти посилання на використані в тексті роботи джерела;

- звітувати про хід виконання роботи на фаховій кафедрі або раді факультету;

- своєчасно подати на розгляд кафедри якісно оформлену магістерську роботу;

- апробувати результати дослідження у вигляді актів впровадження, а також публікацій в періодичних виданнях та наукових збірниках, доповідей на наукових або науково-практичних конференціях тощо (мінімум 1 публікація за період навчання).

2.2. **Науковий керівник**:

- видає магістранту завдання щодо виконання наукової роботи та надає допомогу в розробці індивідуального плану;

- систематично консультує магістранта з питань методики проведення дослідження, узагальнення результатів, оформлення роботи тощо;

- разом із магістрантом несе відповідальність за коректність дослідження та дотримання прав інтелектуальної власності;

- допомагає магістранту в підготовці роботи до захисту;

- перевіряє виконану магістрантом роботу та надає письмовий відгук на неї.

2.3. Рецензент після ознайомлення з магістерським дослідженням та його детального аналізу надає два примірники завіреної у встановленому порядку письмової рецензії на роботу.

3. Організація виконання магістерської роботи

3.1. Тематика магістерських робіт визначається фаховими (випускаючими) кафедрами та кафедрами педагогіки і психології, затверджується вченими радами факультетів і доводиться до відома студентів одночасно із вирішенням питання про зарахування їх до магістратури.

3.2. Студенту-магістранту надається право обрати тему, визначену кафедрою, або запропонувати свою з обґрунтуванням доцільності її розробки.

3.3. Теми магістерських робіт мають бути пов'язані, як правило, з напрямами основних науково-дослідних робіт відповідних кафедр або продовжувати (узагальнювати) результати дослідницької роботи їх авторів, проведених у період навчання в університеті (участь у студентських наукових темах, наукових гуртках, виконання курсових і дипломних робіт тощо).

3.4. Персональний розподіл тем магістерських робіт з одночасним призначенням наукових керівників затверджується наказом ректора університету.

3.5. Виконання магістерських робіт проводиться за індивідуальними планами, схваленими відповідними кафедрами і затвердженими радою факультету.

3.6. Плани-проспекти магістерських робіт повинні бути представлені у вересні поточного навчального року і розглянуті та затверджені радою факультету не пізніше жовтня місяця поточного навчального року.

3.7. Студенти-магістранти та їх наукові керівники періодично звітують про виконання індивідуальних планів на засіданнях кафедр та/або наукових рад факультетів.

3.8. Попередній захист магістерської роботи на кафедрі або вченій раді факультету повинен пройти не пізніше, ніж за місяць до початку державних екзаменів. За його результатами вирішується питання про допуск магістранта до захисту наукової роботи перед ДЕК та призначається рецензент.

3.9. Магістерська робота оформляється у двох примірниках. Кафедра сприяє магістранту в оформлені магістерської роботи.

3.10. Після захисту примірник магістерської роботи передається для зберігання в бібліотеку університету.

4. Порядок захисту магістерських робіт

4.1. Захист магістерських робіт проводиться на засіданні Державної екзаменаційної комісії.

4.2. Рішення про допуск магістерських робіт до захисту приймає рада факультету за поданням відповідної кафедри.

До роботи додаються такі документи:

- примірник магістерської роботи;
- відгук наукового керівника;
- рецензія;
- документи, що підтверджують виконання магістрантом навчального плану і отримані ним оцінки з теоретичних дисциплін, практик.

Порядок захисту магістерської роботи передбачає:

- представлення магістранта та поданих документів;
- доповідь магістранта з основних положень магістерської роботи (10-15 хв.);
- відповіді магістранта на запитання членів ДЕК і присутніх;
- виступ наукового керівника або представлення його відгуку;
- відповідь магістранта на зауваження рецензента;
- наукова дискусія з магістерської роботи (після закінчення дискусії магістрант має право на заключне слово);
- прийняття ухвали ДЕК про результати захисту шляхом відкритого голосування.

4.3. Магістерська робота подається на розгляд Державної екзаменаційної комісії за десять днів до захисту після попереднього обговорення і прийняття рекомендації на відповідній кафедрі.

4.4. Науковий керівник подає відгук про магістранта при проходженні передзахисту. Рецензент подає рецензію не пізніше, ніж за 10 днів до захисту.

4.5. Протягом тижня перед захистом магістерських робіт з ними можуть ознайомитися на відповідних кафедрах усі бажаючі.

4.6. Рішення про оцінку роботи приймається на засіданні ДЕК більшістю голосів членів ДЕК (голос голови ДЕК є вирішальним при рівній кількості голосів "за" і "проти").

4.7. Результати захисту магістерських робіт оцінюються за чотирьохбальною шкалою: "відмінно", "добре", "задовільно" і "незадовільно".

4.8. Магістранту, який за результатами передзахисту магістерських робіт отримав оцінку "незадовільно", видається довідка про закінчення навчання. Йому дозволяється повторне подання цієї ж (або іншої) кваліфікаційної роботи до захисту протягом 3 років після закінчення навчання, але не раніше, ніж через 1 рік і не більше одного разу. Робота, подана до захисту повторно, проходить всі етапи її розгляду, як і робота, що подана до захисту вперше. Магістрант, відрахований з університету, може бути поновлений на повторний курс навчання на комерційній основі.

4.9. Порядок розгляду та термін захисту магістерських робіт Державними екзаменаційними комісіями визначається Положенням про Державну екзаменаційну комісію.

4.10. Захищені магістерські роботи зберігаються в бібліотеці університету протягом п'яти років, після чого списуються у встановленому порядку.

3. ВИБІР ТЕМИ ТА ЇЇ ЗАТВЕРДЖЕННЯ

Підготовка до виконання магістерської роботи має починатися вже на першому етапі навчання у процесі обговорення відповідних проблем на семінарських та практичних заняттях, а також під час індивідуальних та групових консультацій.

Слухач протягом І семестру вибирає тему магістерської роботи з переліку тем (додаток 1), виходячи з особливостей майбутньої професійної діяльності, а також враховуючи необхідність вирішення актуальних проблем удосконалення викладання та виховання студентів у вищій школі. Вона може бути також запропонована організацією, яка направляє слухача на навчання. Тема має бути розглянута на засіданні випускної кафедри з призначенням керівника, а у разі потреби і консультанта. Витяг із протоколу рішення кафедри подається до деканату факультету.

Тематика магістерських робіт розробляється та щорічно поновлюється. При цьому особлива увага приділяється підвищенню актуальності тем, відповідності спеціальності та практичним завданням, що поставлені перед випускниками магістратури, а також щодо можливих подальших досліджень в аспірантурі.

Зміна теми магістерської роботи допускається у виняткових випадках за відповідним обґрунтуванням та погоджується з випускною кафедрою, деканом факультету.

4. СТРУКТУРА МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Магістерська робота складається з титульної сторінки, короткого реферату, “Змісту”, “Вступу”, “Основної частини” (розділи і підрозділи), “Висновків та пропозицій”, “Списку використаної літератури” (бібліографія), “Додатків” (якщо вони є).

Титульний лист є першою сторінкою роботи. Вона вважається оформленою лише після того, як її підпише керівник. Попередньо роботу заслуховують на засіданні кафедри; дату і номер протоколу засідання пишуть на титульній сторінці. Підписи та дати мають бути виконані чорним чорнилом або чорною пастою (число та рік слід писати арабськими цифрами, а місяць – прописом, додаток).

“Зміст” включає назви всіх розділів та підрозділів роботи із зазначенням номерів сторінок, з яких починається виклад кожного розділу або підрозділу, вступу, висновків, списку літератури (бібліографії), додатків.

У “Вступі” викладається сучасний стан проблеми, що досліджується, формулюється тема, мета та основні завдання роботи, обґрунтовується її актуальність, наукове і практичне значення. Останнє слід підтвердити посиланням на нормативні та законодавчі акти, укази Президента України та постанови Кабінету Міністрів України, закони України і т. ін. У “Вступі” також розглядаються: предмет і об’єкт дослідження; теоретичні та методичні основи дослідження; положення, які автор виносить на захист; апробація дослідження.

“Додатки” можуть бути оформленні як частина роботи (з продовженням нумерації її сторінок) або у вигляді її окремих частин. В останньому випадку кожний додаток повинен мати свій номер.

“Основна частина” роботи має відповідати темі, а зміст її основних розділів, підрозділів – їх назвам. Робота, у якій порушено цей принцип, до захисту не допускається.

Слухачам слід пам’ятати, що магістерська робота – це, насамперед, наукове дослідження, у результаті якого мають бути зроблені конкретні

висновки та пропозиції щодо розглянутих дослідником питань та викладені результати самостійних досліджень і узагальнень, проведених студентом. Кожний розділ залежно від його змісту може поділятися на підрозділи. Поділ розділів на підрозділи не повинен бути механічним розчленуванням тексту розділу, а має здійснюватися з урахуванням логічного викладення матеріалу. Однак кожний підрозділ повинен мати і самостійне значення.

“Висновки” – це науково обґрунтовані результати, здобуті студентом у процесі проведення досліджень. Вони є заключним етапом його роботи з темою, розкривають її сутність, цінність і мають бути конкретними.

Будь-які дані, вміщені у магістерській роботі, повинні обов’язково супроводжуватися посиланнями на інформаційні джерела, а самі ці джерела мають включатися до “Списку літератури”. Складаючи список літератури, що використана, слід враховувати таке:

1. На перше місце виносяться: Конституція України, закони України, укази Президента України, постанови Верховної Ради України, постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України, доповіді та виступи державних діячів України.

2. Інша література наводиться в алфавітному порядку із зазначенням: прізвища та ініціалів автора, назви друкованого надання, місця видання, назви видавництва, року видання, кількості сторінок (додаток 9).

“Додаток” чи “Додатки” (якщо їх декілька) – це довідковий чи допоміжний матеріал, що має безпосереднє відношення до магістерської роботи, складений чи дібраний слухачем та розміщений у кінці роботи за списком використаної літератури. У вигляді додатка можна вміщувати інші матеріали у тому випадку, коли їх недоцільно робити складовою частиною розділів. Потреба у додатках звичайно виникає тоді, коли викладені у розділах міркування вимагають детального пояснення чи підтвердження додатковими матеріалами, введення яких до тексту розділів порушує логіку тощо. У правому верхньому кутку кожного додатка зазначається його порядковий номер, на який зроблено посилання у тексті роботи. Наприклад, “Додаток 2” і т. ін.

5. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Під час підготовки та оформлення магістерської роботи студенти університету мають дотримуватись певних вимог.

Робота, що подається на здобуття кваліфікації магістра, виконується державною мовою України.

Обсяг текстової частини магістерської роботи – близько 100-120 сторінок машинописного тексту або комп'ютерного набору.

Відповідно до Державного стандарту України рукопис магістерської роботи друкується через два інтервали, на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (в межах 207/213 х 294/300) у трьох примірниках. Сторінки магістерської роботи повинні мати поля: ліве – не менше 30 мм; праве – не менше 10 мм; верхнє – не менше 15 мм і нижнє – не менше 20 мм. Одна сторінка магістерської роботи має вміщувати 28-30 рядків, у кожному рядку має бути 57-60 знаків з урахуванням інтервалів.

Усі сторінки нумеруються, починаючи з титульної сторінки. Цифру, яка позначає порядковий номер сторінки, ставлять у правому верхньому кутку. Нумерація сторінок наскрізна. Сторінки з рисунками, схемами, діаграмами, таблицями тощо включаються до загальної нумерації. Таблиці, схеми і т. ін., розміщені на сторінках, повинні мати свої порядкові номери. Нумерація таблиць, схем, графіків тощо має бути наскрізна по всьому тексту. Заголовки таблиць, діаграм і т. ін. мають бути виділені та розкривати їх зміст. У разі необхідності в таблицях розробляються посилання на джерела (додаток).

У тексті роботи слід виділити абзаци. Це дасть змогу краще сприймати зміст викладеного матеріалу. Кожний розділ починається з нової сторінки. Це правило стосується й інших основних структурних частин роботи: вступу, списку використаної літератури (бібліографії), додатків. Усі структурні частини магістерської роботи повинні мати порядкову нумерацію. Для

позначення структурних частин роботи використовуються арабські цифри, після кожної з них ставиться крапка.

При першій згадці у тексті науково-дослідних та інших організацій, промислових підприємств чи об'єднань, міністерств та відомств тощо, які мають затверджене скорочення назви, зазначається їх повна назва, а в дужках – скорочена.

Усі відомості, запозичені слухачами з літератури, нормативних та інших джерел, мають супроводжуватися посиланнями на них. Слова, формули, умовні позначення у тексті іноземною мовою, які використовуються як цитати, назви фірм чи видання друкуються латинським шрифтом. Допускається вписувати їх від руки чорним чорнилом або чорною пастою, чітко, без виправлень.

Після друкування рукопис магістерської роботи слід уважно вичитати і всі виявлені помилки акуратно виправити.

Магістерська робота повинна бути підписана автором на останній сторінці тексту роботи із зазначенням дати підписання та розшифровкою прізвища. Робота має бути подана у твердій (картонній) обкладинці.

Додаток 1

Орієнтовна тематика магістерських робіт

за спеціальністю 8.000005 "Педагогіка вищої школи"

1. Філософія вищої освіти в системі соціокультурного знання.
2. Методологічні засади національної вищої освіти та виховання.
3. Гуманістичні цінності сучасної української вищої освіти.
4. Теорія і методика особистісно орієнтовного виховання сучасної студентської молоді.
5. Формування світоглядних орієнтацій сучасної студентської молоді : теорія і методологія.
6. Теоретико-методологічні засади реформування системи вищої освіти.
7. Нова філософія вищої освіти в контексті модернізації освітньої системи на Україні.
8. Глобалізаційні процеси у світі та їх вплив на розвиток вищої освіти в Україні.
9. Соціокультурні детермінанти розвитку сучасної вищої школи.
10. Формування педагогічних процесів і освітньо-виховних систем у вищій школі.
11. Світові тенденції розвитку вищої освіти – порівняльний аналіз.
12. Методологія оцінювання якості діяльності викладачів у системі вищої освіти.
13. Методологія визначення якості навчального процесу у вищих закладах освіти.
14. Методологічні та теоретичні засади розвитку професійної творчості педагогів.
15. Цінності як основа особистісно зорієнтованого виховного процесу у вищій школі.
16. Теоретико-концептуальне обґрунтування мети виховання студентів у процесі соціальної та особистісної орієнтації.

17. Єдність навчання, виховання і розвитку студентської молоді засобами художньо-естетичних цінностей.
18. Проблеми виховання студентської молоді засобами християнських цінностей.
19. Соціально-педагогічні основи системи превентивного виховання студентської молоді.
20. Психолого-педагогічні аспекти профілактики негативних проявів у поведінці студентської молоді.
21. Критерії вихованості студентської молоді та методи їх визначення.
22. Саморозвиток особистості студента в системі неперервної освіти.
23. Нові технології навчання студентської молоді.
24. Методичні засади використання дистанційних технологій в системі вищої освіти.
25. Педагогічне керівництво процесом дистанційного навчання студентів засобами інформаційно-комунікативних технологій.
26. Використання інтелектуальних систем та технологій multimedia в організації процесу дистанційного навчання студентів.
27. Психологічна герменевтика про особливості розвитку студентської молоді.
28. Вивчення психологічних передумов, цілей та механізмів розвитку особистості студента.
29. Механізми особистісного зростання та самореалізації сучасного студента.
30. Психологічні проблеми педагогічної комунікації в навчально-виховному процесі у вищій школі.
31. Психологічні особливості спільної навчальної діяльності та їх вплив на розвиток особистості студента.
32. Психологічні механізми навчання за новими інформаційними технологіями.
33. Закономірності навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі.

34. Теоретичне обґрунтування моделі випускника в умовах багаторівневої вищої школи.
35. Психологічні основи професійного становлення викладача вищої школи.
36. Концептуальні засади та організаційно-методичні особливості діяльності вищих навчальних закладів недержавної форми власності.
37. Педагогічне забезпечення функціонування екстернату у вищому навчальному закладі.
38. Методичні засади розробки державних стандартів вищої освіти.
39. Теоретичні засади акредитації навчальних закладів вищої освіти.
40. Педагогічні технології у вищій школі і теоретичні основи їх проектування.
41. Особливості діяльності викладача вищої школи в умовах інтеграції навчальних курсів.
42. Теоретичні і методичні засади блочно-модульної організації навчання у вищому навчальному закладі.
43. Взаємозв'язок змістової і операціональної складових пізнавальної діяльності студента вищої школи.
44. Особливості навчально-виховної роботи з обдарованими студентами.

Додаток 2

Індивідуальний план виконання магістерської роботи

Затверджую:
Декан факультету післядипломної
та додаткової освіти

_____

“_____” _____2004р.

Індивідуальний план
виконання магістерської роботи

_____
Прізвище, ім’я, по-батькові магістра

Тема магістерської роботи _____
Мета роботи _____
Завдання роботи _____
Предмет дослідження _____
Об’єкт дослідження_____

План магістерської роботи і термін її виконання

Назва розділу	Термін виконання
План-проект роботи	
Вступ	
Розділ 1	
Розділ 2	
Розділ 3	
Висновки	
Підготовки публікацій	
Оформлення роботи, отримання відгуку та зовнішньої рецензії	
Подання роботи на кафедру для попереднього захисту	
Подання роботи на кафедру для захисту	
Захист роботи	

Магістр _____
підпис

Науковий керівник
магістерської роботи _____
підпис

Зав. кафедрою _____
підпис

Додаток 3

Зразок титульного листа магістерської роботи

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А.С. Макаренка

на правах рукопису

Кафедра _____

Вольвач Олена Василівна

Сутність явищ і процесів вищої освіти

Робота подається на здобуття кваліфікації "магістр"
за спеціальністю 8.000005 "Педагогіка вищої школи"

Науковий керівник

_____
прізвище, ім'я, по-батькові, вчений ступінь, вчене звання

Магістерська робота слухача
Вольвач О.В. допускається до захисту

Рішення кафедри від _____, протокол № ___

Зав кафедрою _____
прізвище, , ім'я, по-батькові, вчений ступінь, вчене звання

Суми – 2004

Додаток 4

Зразок оформлення "Змісту" магістерської роботи на тему: "Відтворення кадрового потенціалу в галузі освіти" (на прикладі підготовки вчителів для закладів загальної середньої освіти м. Суми)

С. ___

Вступ .....
Розділ 1. **Забезпечення сталого розвитку освітянської галузі в Україні та її стратегічні завдання** .....
1.1 Основні результати державотворення в Україні у 1991-1995 рр. .....
1.2. Цілі, завдання та основні засади сталого розвитку освіти в Україні .....
1.3. Стратегічні завдання загальної середньої освіти в Україні у XXI ст. .....
Розділ 2. **Аналіз сучасного стану забезпеченості кадрами вчителів у закладах загальної середньої освіти м. Суми** .....
2.1. Оцінка сучасного стану освітнього потенціалу .....
2.2. Аналіз забезпеченості кадрами вчителів у закладах середньої освіти .....
2.3. Кількісні та якісні показники кадрового складу вчителів .....
Розділ 3. **Основні напрями ефективного відтворення кадрового потенціалу освітянської галузі м. Суми** .....
3.1. Удосконалення структури підготовки вчителів для закладів середньої освітив умовах педуніверситету .....
3.2. Визначення необхідних перспективних обсягів підготовки вчителів для регіону .....
3.3. Забезпечення ефективного складу кадрового резерву для закладів освіти .....
Висновки .....
Список літературних та інших джерел, використаних у роботі .....
Додатки .....

Додаток 5

Зразок реферату магістерської роботи

РЕФЕРАТ
МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

_____
(прізвище, ім'я, по-батькові)

Тема магістерської роботи: _____

Мета роботи:_____

Основний зміст: робота містить у собі такі напрями дослідження
_____

У першому розділі йдеться про _____

Другий розділ присвячений _____

Третій розділ містить _____

Практичне значення роботи полягає _____

Ключові слова _____

Загальний обсяг роботи становить _____ сторінок

Містить _____ таблиць, _____ рисунків, _____ літературних джерел, _____ додатків.

Магістрант _____
(прізвище, ініціали)

Додаток 6

Рекомендації щодо проходження процедури публічного захисту магістерської роботи

На доповідь магістранта з основних положень магістерської роботи відводиться 10-15 хв.

Знайомлячи членів Державної екзаменаційної комісії і всіх присутніх у залі з текстом своєї доповіді, пошукач повинен мати на увазі, що реферат роботи отримали всі члени комісії та зацікавлені спеціалісти. Виходячи з цього слід будувати свій вступ і зосередити його на теоретичних і прикладних положеннях, розроблення автором особисто.

Можливо також підготувати слайди, кіно і відео-ролики, плакати і т. ін. Всі ці демонстраційні матеріали мають бути якісними і відповідати змісту магістерської роботи.

У процесі захисту за прийнятим у науковому середовищі академічним етикетом пошукач має говорити про себе лише у множині – "ми", маючи на увазі "я і мій науковий керівник".

Доповідь має бути добре аргументованою за змістом, а за формою – точною і стислою. Під точністю мови пошукача розуміється адекватність висловлювань його думкам. Точність і ясність думок мають бути взаємопов'язаними.

Стислість викладу тексту передбачає уникання непотрібних повторень, надмірної деталізації і словесного сміття ("розумієте", "значить", "ось" і т. ін.)

Надзвичайно важливою є "техніка говоріння" – організація координованої роботи дихання, голосу, артикуляції при дотриманні норм вимови. Краще всього вимовляти від 120 до 150 слів за одну хвилину.

Доповідаючи, слід уникати зайвих жестів, жестикуляція не може бути безперервною, нею слід управляти.

Перед захистом доцільно проаналізувати виступ відповідно до таких запитань:

1. Чи не будую я надто довгі речення?
2. Чи не використовую я надто довгі слова?
3. Чи не забагато формулювань типу "Я б сказав (ла), що ..."?
4. Чи не є примітивною моя мова?
5. Чи не використовую я надмірні форми ввічливості ("Дозвольте запросити вас...")?
6. Чи не використовую я високопарні театральні жести? Тощо

Відповідаючи на запитання, слід виходити лише з суті проблеми. Перш, ніж відповідати на запитання, необхідно його уважно вислухати і записати.

Пошукачу слід виявляти скромність в оцінці своїх отриманих результатів і тактовність до всіх, хто задає запитання.

Дотримання вказаних рекомендацій може забезпечити конструктивний хід наукової дискусії, яка є необхідним елементом публічного захисту.

Додаток 7

Орієнтовна схема відгуку наукового керівника магістерської роботи

Відгук
на магістерську роботу
за спеціальністю 8.000005 “Педагогіка вищої школи”

за темою _____

У відгуку наукового керівника мають бути висвітлені такі питання:

1. Актуальність обраної теми, її наукове та практичне значення.
2. Характеристика роботи за розділами.
3. Обґрунтованість пропозицій, рекомендацій та висновків.
4. Загальна оцінка виконавця роботи (спроможність самостійно ставити і вирішувати наукові та практичні завдання, уміння працювати з літературними джерелами, теоретична та методична підготовка; освітній і культурний рівень).
5. Оцінка магістерської роботи, висновок про завершеність досліджень і можливість рішення щодо присвоєння кваліфікації магістра за спеціальністю “Педагогіка вищої школи” (8.000005).

Науковий керівник
магістерської роботи
_____
(вчене звання і ступінь, місце роботи, підпис)

“___” _____ р.

Підпис наукового керівника засвідчую:
_____
(декан факультету, підпис)

Місце печатки

Додаток 8

Орієнтовна схема рецензії
на магістерську роботу

Рецензія
на магістерську роботу
за спеціальністю 8.000005 “Педагогіка вищої школи”

за темою _____

У рецензії мають бути відображені такі питання:

1. Актуальність обраної теми і доцільність її розробки.
2. Коротка характеристика магістерської роботи за розділами.
3. Позитивні складові роботи.
4. Достовірність даних, на яких ґрунтується робота.
5. Використання сучасних форм і методів досліджень та опрацювання статистичних матеріалів.
6. Практична значущість пропозицій, рекомендацій, зроблених в роботі.
7. Недоліки, які, на погляд рецензента, має робота, а також ступінь їхнього впливу на роботу в цілому.
8. Загальна оцінка підготовленості слухача до самостійної роботи як магістра зі спеціальності “Педагогіка вищої школи”.
9. Оцінка магістерської роботи за чотирибальною системою (“відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”), висновок щодо присвоєння кваліфікації “магістр” за спеціальністю “Педагогіка вищої школи” (8.000005).

Рецензент

_____
(місце роботи та посада, підпис, прізвище, ім’я та по-батькові, дата)

Підпис рецензента засвідчую:

_____
(декан факультету, підпис)

“___” _____ р.

Місце печатки

Додаток 9

Приклади посилань на джерела інформації

Посилання на Конституцію України, Закони України, Постанови Кабінету Міністрів України, літературні джерела

Конституція України, закони України, постанови Кабінету Міністрів України

1.Конституція України прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. – К.: Преса України, 1997. – 80 с.

2. Закон України від 23.03.96 р. № 100 "Про внесення змін і доповнень до закону Української РСР "Про освіту". – К., 1996.

3. Положення "Про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів". Постанова Кабінету Міністрів України від 01.03.1999 р. – № 309. – 1999.

Статистичні довідники

4. Україна в цифрах у 1997 році: Короткий статистичний довідник. – К.: Наукова думка, 1998. – 183 с.

Наукові роботи

5. Україна: Прогноз розвитку продуктивних сил. Рада з вивчення продуктивних сил НАН України. – К: Либідь, 1998. – 163 с.

Підручники

6. Шегда А. В. Основы менеджмента: Учебник. – М.: Владос, 1998. – 512 с.

Вісники

7. Вісник Державної служби України Головного управління державної служби при Кабінеті Міністрів України. – 1998. – № 4.

Статті в журналах і газетах

8. Кучма Л. Д. Наше глобальне завдання – системна перебудова економіки. Виступ на науково-економічній конференції в Пущі-Озенній 4 березня 1999 року // Урядовий кур'єр, від 10 березня 1999 р. – № 44. – С. 3-5.

Тези наукових доповідей на конференціях

9. Майборода В. І. Неперервна освіта як передумова поліпшення кадрового потенціалу освіти // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції "Національна освіта в умовах становлення і розвитку української державності". – К.: Правда Ярославича, 1998. – С. 5-8.

Додаток 10

Зразок оформлення таблиць і рисунків

Таблиця 1. Кількість осіб, які навчалися у закладах освіти України (на початок навчального року, тисяч)

Заклади освіти	Роки				
	1985/86	1990/91	1995/96*	1996/97*	1997/98*
Усього навчалось	9653	9430	9239	9246	9242
У середніх закладах освіти	7249	7132	7143	7134	7078
Денних	6648	6939	7007	7016	6970
Вечірніх (змінних), включаючи тих, хто навчався заочно	601	193	136	118	108
У професійно-технічних закладах освіти	742	660	555	540	528
У вищих закладах освіти	1626	1638	1541	1572	1636
I-II рівнів акредитації	809	757	618	595	526
III-IV рівнів акредитації	853	881	923	977	1110

Джерело: Україна у цифрах 1997. Короткий статистичний довідник. – К.: Наукова думка, 1998. – С. 138.

* За останні три роки дані наведено по закладах освіти, включаючи систему Міністерства внутрішніх справ та Міноборони, а також заклади з недержавною формою власності.

Додаток 11

Адреси бібліотек України

– Національна парламентська бібліотека України 01001 м. Київ –1, вул. Грушевського, 1; міжміський код (044); факс 228-85-12 – дирекція; 416-23-26 – інформцентр.

– Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського 03039 м. Київ – 39, просп. 40-річчя Жовтня, 3; факс 264-33-98; 267-48-50.

– Публічна бібліотека ім. Л. Українки 04050 м. Київ – 50, вул. Тургєнівська, 83/85; факс 216-03-83; 216-64-41.

– Державна науково-технічна бібліотека України 03680 м. Київ – 680, вул. Антоновича, 180; факс 269-34-91; 268-23-38.

– Наукові бібліотека ім. М. Максимовича Київського Національного університету ім. Т. Г. Шевченка 01601 м. Київ – 601, вул. Володимирська, 58; 235-70-98; 221-32-44; 221-03-40.

– Державна науково-педагогічна бібліотека України Академії педагогічних наук Міністерства освіти і науки України 04060 м. Київ, вул. Берлінського, 9; 467-22-14; 01030 м. Київ, вул. Володимирська, 57; факс 440-35-48.

– Наукова бібліотека Національного університету "Києво-Могилянська Академія" 04070 м. Київ – 70, вул. Сковороди, 2; 463-67-83.

– Бібліотека Української Академії державного управління при Президентові України 03057 м. Київ – 57, вул. Е. Потьє, 20; факс 455-68-99; 446-52-86; 441-76-72.

– Міжнародний бібліотечно-інформаційний центр Міжрегіональної Академії управління персоналом 03039 м. Київ – 39, вул. Фрометівська, 2; факс 250-92-51; 264-91-84.

Додаток 12

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ОПРАЦЮВАННІ НАУКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського	www.nbuv.gov.ua
2. Российская Государственная Библиотека	www.rsl.ru
3. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка	www.korolenko.kharkov.com
4. Українська Академія державного управління при Президентові України	www.academy.kiev.ua

Інтернет для аспірантів

1. Аспирантура портал для аспирантов	www.aspirantura.spb.ru
2. В ПОМОЩЬ АСПИРАНТАМ	www.dis.finansy.ru
3. Аспирант Украины	www.aspirant.com.ua

Академії державного управління

1. Дніпропетровський регіональний інститут державного управління Української Академії державного управління при Президентові України	www.dbuapa.dp.ua
2. Львівський Регіональний Інститут Державного Управління Української Академії Державного Управління при Президентові України	wwwJviv.uar.net/~lvivacademy/Lviv branch UAPA Ukrainian version/index, htm
3. Донецкая государственная академия управления	www.dsam.donetsk.ua
4. Российская академия государственной службы при Президенте Российской Федерации	www.rags.ru
5. Академия управления при Президенте Республики Беларусь	www.pacademy.edu.by
6. Сеть Учреждений и Школ Государственной службы в Центральной и Восточной Европе (NISPAcee)	www.nispa.sk

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабанский Ю.К. Проблемы повышения эффективности педагогичных исследований. – М.: Педагогика, 1982. – 192 с.
2. Безлюдний О.І., Ковальов Л.Є., Краснобокий Ю.М. Магістерська робота у педагогічному вузі: Пос. Для студентів-магістрів. – К.: Наук. Світ, 2000. – 117 с.
3. Бургін М.С. На шляху до абсолюту // Вісн. НАН України. – 1993. – № 5. – С. 7-10.
4. Войнович І.Д. Перед серйозним іспитом. Захист дисертації (методичні поради) // Науковий світ. – 2001. – № 11. – С. 18-19.
5. Кузь В.Г. Науковий пошук на терезах практики // Учитель. – 1999. – № 11-12. – С. 44-45.
6. Максименко С.Д. Теорія і практика психолого-педагогічного дослідження. К.: Освіта, 1990. – 120 с.
7. Основні вимоги до дисертацій та авторефератів дисертацій // Бюлетень ВАК України. – 1997. – № 2. – С. 12-33.
8. Романчиков В.І. Основи наукових досліджень: Навч. пос. – К.: ІЗМН, 1997. – 244 с.
9. Скаткин М.Н. Методология и методика педагогических исследований. – М.: Педагогика, 1986. – 152 с.
10. Шейко В.М., Кушнаренко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. – 2-ге вид. перероб. і доп. – К.: Знання. – Прес, 2002. – 295 с.
11. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня. Методичні поради / Автор. упорядник Л.А. Пономаренко, докт. техн. н., проф. – К.: Редакція “Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України”, 1999. – 80 с.

Навчальне видання

Методичні рекомендації щодо організації навчального процесу за спеціальністю 8.000005„Педагогіка вищої школи”

Укладачі: **Живодьор Володимир Федорович**
Козлова Олена Григорівна

СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2004
Свідоцтво ДК № 231 від 02.11.2000

Відповідальний за випуск *О.В. Бріжатий*
Комп’ютерний набір *С.В.Каравай*
Верстка *О.Г. Корнус*
Коректор *С.В. Івашина*

Здано до складання 27.11.2003. Підписано до друку 12.12.2003. Формат 60х84/16. Гарн. Times. Папір офсет. Друк. ризогр. Умовн. друк. арк. 2,1. Обл. – вид. арк. 1,3. Тираж 100. Вид № 10

СумДПУ ім. А.С. Макаренка
40002 м. Суми, вул. Роменська, 87. Зам.